

Kontrollutvalget i Hammerfest kommune

M Ø T E P R O T O K O L L

Møte nr. 4-23
Tid: 20.09.2023 kl. 10:00 – 10.25
Sted: Fjernmøte - digitalt via Teams

Til stede: Ellen Birgitta Johansen, leder
Thorbjørn Nilssen, nestleder
Wenche Stenvoll, medlem
Snorre Sundquist, medlem
Elin Karlsen, medlem

Meldt

forfall:

Ikke møtt:

Andre: **Kusek IKS:**
Seniorrådgiver Tom Øyvind Heitmann

Hammerfest kommune:

Kommunedirektør Elisabeth Paulsen
Økonomisjef Luis Alejandro Vargas Molerés

SAKSLISTE

- 21/23 Nummerert revisorbrev nr. 10-2023 - Regnskapsåret 2021
- 22/23 Kontrollutvalgets uttalelse til Hammerfest kommunes årsregnskap og årsberetning 2021

Leder Ellen Birgitta Johansen åpnet møtet og ønsket velkommen.

Innkallingen ble godkjent uten merknader.

Sakslisten ble godkjent uten merknader.

SAK 21/23 NUMMERERT REVISORBREV NR. 10-2023 - REGNSKAPSÅRET 2021

Sekretariatets tilråkning:

Kontrollutvalget ser alvorlig på at Hammerfest kommune ikke har tilfredsstillende rutiner for avstemming og dokumentasjon av flere vesentlige balansekontoe, slik bokføringsloven § 11 krever, herunder avstemming av anleggsmidler som kan påvirke beregning av minste låneavdrag.

Kontrollutvalget forutsetter at revisjonen følger opp forholdet og rapporterer til kontrollutvalget slik kommuneloven forutsetter.

Kontrollutvalget vedtar å rapportere det påpekte forholdet til kommunestyret.

Behandling:

Økonomisjefen orienterte om saken:

- En del av kontrollen her gjelder ressurskrevende brukere
- Spillemidler
- To regnskap (Kvalsund og Hammerfest) ble slått sammen
- Gamle fondsmidler
- Kundefordringer
- Vi er ikke ferdig å dokumentere alt
- Vi har en god dialog med revisor om hvordan loven skal tolkes med mer
- Vi får ikke rettet opp alt over natta – det er en krevende jobb – det er en langsom prosess

Sekretariatet orienterte om saken.

Kontrollutvalget stilte spørsmål og drøftet saken.

Sekretariatets tilråkning ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget ser alvorlig på at Hammerfest kommune ikke har tilfredsstillende rutiner for avstemming og dokumentasjon av flere vesentlige balansekontoe, slik bokføringsloven § 11 krever, herunder avstemming av anleggsmidler som kan påvirke beregning av minste låneavdrag.

Kontrollutvalget forutsetter at revisjonen følger opp forholdet og rapporterer til kontrollutvalget slik kommuneloven forutsetter.

Kontrollutvalget vedtar å rapportere det påpekte forholdet til kommunestyret.

SAK 22/23 KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL HAMMERFEST KOMMUNES ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2021

Sekretariatets tilråkning:

Kontrollutvalget vedtar følgende uttalelse som sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet, jfr. kommuneloven § 14-3 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3:

Kontrollutvalget har i møte 20. september 2023 behandlet Hammerfest kommunes årsregnskap for 2021. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte reviderte årsregnskapet, kommunedirektørens årsrapport, revisors beretning av 5. juli 2023, revisor negative beretning av 17. april 2023, nummerert revisorbrev nr. 9 av 11. oktober 2022, nummerert revisorbrev nr. 10-2023 datert 5. juli 2023, samt Helsedirektoratets konklusjoner i tilknytning til ressurskrevende brukere datert 30. mai 2023.

Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet, for å legges fram i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet.

Hammerfest kommunes årsregnskap (kommunekassen) viser et positivt netto driftsresultat på kr 77 778 565,30 og et merforbruk på kr 0. Konsolidert årsregnskap viser et netto driftsresultat på kr 82 024 519,44

Hammerfest kommunes årsregnskap består av:

- Kommunekassens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2021, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og*
- Konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2021, driftsregnskap, investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper*

Årsregnskapet (kommunekassen og konsolidert) og årsrapporten gir en oversikt over den økonomiske situasjonen for Hammerfest kommune pr. 31. desember 2021.

Kontrollutvalget vil berømme kommunedirektøren for en oversiktlig og informativ årsrapport. Kontrollutvalget savner imidlertid en redegjørelse for den økonomiske situasjonen med tanke på finansielle måltall som skal være vedtatt av kommunestyret, jf. kommuneloven § 14-2.

Kontrollutvalget støtter kommunedirektørens omtale og vurderinger av den økonomiske situasjonen i årsrapporten for 2021. Kontrollutvalget har særlig merket seg følgende vurdering fra kommunedirektørens side:

«Den største utfordringen kommunen har er gjeldsnivået som fortsatt utvikler seg negativt med en økning med 116 mill kr i 2021. Det vurderes som kritisk høyt og vil ha store økonomiske konsekvenser ved renteøkning eller bortfall av inntekter.»

I kommuneloven § 14-3 framgår det at årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt, det vil i denne sammenheng si innen utgangen av juni 2022. Kontrollutvalget finner grunn til å bemerke at årsregnskap og årsberetning for 2021 ikke er vedtatt av kommunestyret per 20. september 2023.

Kontrollutvalget finner videre grunn til å bemerke at Hammerfest kommunes årsregnskap for 2021 ikke er avlagt innen fastsatte frister i kommuneloven. Som følge av dette avla revisor negativ revisorberetning den 17. april 2022, der revisor uttaler følgende:

Rådmann har ikke avgitt årsregnskap for Hammerfest kommune samt konsolidert årsregnskap for regnskapsåret 2021 innen den frist som følger av kommuneloven. Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. kommuneloven § 24-8.

Kontrollutvalget har merket seg at revisor i sin revisorberetning konkluderer med forbehold. I revisorberetningen, samt nummerert revisorbrev nr. 10-2023, framgår det at grunnlaget for revisors konklusjon med forbehold er som følger:

Kommunen har ikke tilfredsstillende rutiner for avstemming og dokumentasjon av flere vesentlige balansekontanter, slik bokføringsloven § 11 krever. På grunn av disse svakhetene i den interne kontrollen har vi ikke kunnet innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for vesentlige beløp i balansen. Svakheter i den interne kontrollen på dette området er omtalt i nummerert brev til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren.

Ut fra dette kan det ikke forutsettes at opplysninger om økonomiforvaltningen i kommunen sitt årsregnskap og årsberetning/årsrapport fullt ut er i tråd med gjeldende lover og regler for området.

Kontrollutvalget har videre merket seg nummerert revisorbrev nr. 9 der revisor uttaler følgende:

Vi vil med dette orientere om at vi har trukket tilbake vår uttalelse *Rapport om resultat av kontrollhandling vedrørende tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i Hammerfest kommune 2021*, se vedlegg 2.

Bakgrunnen for at vi trekker tilbake vår uttalelse, er at vi i juni 2022 fikk indikasjoner på at det var feil i grunnlaget som lå til grunn for vår uttalelse. Vi har gjentatte ganger purret og etterspurt ny beregning, uten at vi har mottatt dette. Da tilskuddet betales ut på basis av kommunens beregnede krav og vår uttalelse, har vi derfor trukket tilbake vår uttalelse.

Vi har laget en foreløpig beregning som viser at det bokførte og utbetalte kravet er vesentlig feil. Da det er benyttet samme metode gjennom flere år, har vi også stilt spørsmål til kommunen om tidligere års beregninger kan være feil og vi har bedt om dokumentasjon for dette også.

Før vi kan avgi en ny uttalelse, må det foreligge en ny beregning for kravet som føres opp for 2021 samt en vurdering av de krav som er sendt inn i perioden 2015-2020 med tilhørende dokumentasjon som vi kan etterkontrollere.

Kravet ifm ressurskrevende tjenester som er bokført hos Hammerfest kommune for 2021, er 125 000 000 kr og før vi har mottatt tilfredsstillende dokumentasjon, kan vi ikke avgi revisjonsberetning for 2021. Vi viser i denne sammenheng til revisjonsberetning som vi avga 19. april 2022 (se vedlegg 1) som vil gjelde inntil vi har mottatt etterspurt dokumentasjon.

Kontrollutvalget merker seg at Helsedirektoratet senere har konkludert i de forhold som tas opp i nummerert revisorbrev nr. 9. I epost fra Hammerfest kommune (datert 30. mai 2023) oppsummeres Helsedirektoratets konklusjoner som følger:

Helsedirektoratet har nå avgjort omfanget av tilskudd for ressurskrevende brukere. I korte trekk gav de oss medhold for 2021, men revisjonen medhold i 2022.

2021: Tilskudd 125 011 000, fratrekk 17 207 250 = **107 803 750** (2 392 648 tilbakebetalt nov 22 og 14 815 000 trukket fra tilskudd 2022)

2022: Tilskudd: 67 152 000, Fratrekk 11 900 000 = **55 252 000** (Fratrekket kan enten faktureres innværende år eller trekkes fra tilskudd for 2023 utbetalt i 2024)

I Hammerfest kommunes årsberetning for 2021 kommenteres dette som følger:¹

«Refusjon for ressurskrevende brukere var opprinnelig beregnet til kr. 125,01 mill. Refusjonen har i ettertid blitt redusert med kr. 17,21 mill. og endelig refusjon ble dermed kr 107,8 mill. Beløpet er kr. 2,6 mill. lavere enn budsjett.»

Kontrollutvalget ser med bekymring på den økonomiske utviklingen i kommunen, spesielt gjeldsnivået som vurderes som kritisk høyt i Hammerfest kommune. Kontrollutvalget vil påpeke at det er viktig å ha løpende fokus på den økonomiske situasjonen og arbeide med å tilpasse utgiftsnivået til inntektsrammene for å møte framtidige utfordringer. Kontrollutvalget vil videre påpeke at kommunen må gjøre tiltak som sikrer at kommunen avlegger årsregnskap og årsberetning innen de lovbestemte frister. Det samme gjelder etterlevelse av fristen for å vedta årsregnskap og årsberetning.

Behandling:

Sekretariatet orienterte om saken.

Kommunedirektøren orienterte.

Økonomisjefen orienterte.

Kontrollutvalget stilte spørsmål og drøftet saken.

Sekretariatets tilrådning ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget vedtar følgende uttalelse som sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet, jfr. kommuneloven § 14-3 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3:

Kontrollutvalget har i møte 20. september 2023 behandlet Hammerfest kommunes årsregnskap for 2021. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte reviderte årsregnskapet, kommunedirektørens årsrapport, revisors beretning av 5. juli 2023, revisor negative beretning av 17. april 2023, nummerert revisorbrev nr. 9 av 11. oktober 2022, nummerert revisorbrev nr. 10-2023 datert

¹ Årsmelding 2021 for Hammerfest kommune, side 86.

5. juli 2023, samt Helsedirektoratets konklusjoner i tilknytning til ressurskrevende brukere datert 30. mai 2023.

Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet, for å legges fram i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet.

Hammerfest kommunes årsregnskap (kommunekassen) viser et positivt netto driftsresultat på kr 77 778 565,30 og et merforbruk på kr 0. Konsolidert årsregnskap viser et netto driftsresultat på kr 82 024 519,44

Hammerfest kommunes årsregnskap består av:

- *Kommunekassens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2021, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og*
- *Konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2021, driftsregnskap, investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper*

Årsregnskapet (kommunekassen og konsolidert) og årsrapporten gir en oversikt over den økonomiske situasjonen for Hammerfest kommune pr. 31. desember 2021.

Kontrollutvalget vil berømme kommunedirektøren for en oversiktlig og informativ årsrapport. Kontrollutvalget savner imidlertid en redegjørelse for den økonomiske situasjonen med tanke på finansielle måltall som skal være vedtatt av kommunestyret, jf. kommuneloven § 14-2.

Kontrollutvalget støtter kommunedirektørens omtale og vurderinger av den økonomiske situasjonen i årsrapporten for 2021. Kontrollutvalget har særlig merket seg følgende vurdering fra kommunedirektørens side:

«Den største utfordringen kommunen har er gjeldsnivået som fortsatt utvikler seg negativt med en økning med 116 mill kr i 2021. Det vurderes som kritisk høyt og vil ha store økonomiske konsekvenser ved renteøkning eller bortfall av inntekter.»

I kommuneloven § 14-3 framgår det at årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt, det vil i denne sammenheng si innen utgangen av juni 2022. Kontrollutvalget finner grunn til å bemerke at årsregnskap og årsberetning for 2021 ikke er vedtatt av kommunestyret per 20. september 2023.

Kontrollutvalget finner videre grunn til å bemerke at Hammerfest kommunes årsregnskap for 2021 ikke er avlagt innen fastsatte frister i kommuneloven. Som følge av dette avla revisor negativ revisorberetning den 17. april 2022, der revisor uttaler følgende:

Rådmann har ikke avgitt årsregnskap for Hammerfest kommune samt konsolidert årsregnskap for regnskapsåret 2021 innen den frist som følger av kommuneloven. Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. kommuneloven § 24-8.

Kontrollutvalget har merket seg at revisor i sin revisorberetning konkluderer med forbehold. I revisorberetningen, samt nummerert revisorbrev nr. 10-2023, framgår det at grunnlaget for revisors konklusjon med forbehold er som følger:

Kommunen har ikke tilfredsstillende rutiner for avstemming og dokumentasjon av flere vesentlige balansekontanter, slik bokføringsloven § 11 krever. På grunn av disse svakhetene i den interne kontrollen har vi ikke kunnet innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for vesentlige beløp i balansen. Svakheter i den interne kontrollen på dette området er omtalt i nummerert brev til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren.

Ut fra dette kan det ikke forutsettes at opplysninger om økonomiforvaltningen i kommunen sitt årsregnskap og årsberetning/årsrapport fullt ut er i tråd med gjeldende lover og regler for området.

Kontrollutvalget har videre merket seg nummerert revisorbrev nr. 9 der revisor uttaler følgende:

Vi vil med dette orientere om at vi har trukket tilbake vår uttalelse Rapport om resultat av kontrollhandling vedrørende tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i Hammerfest kommune 2021, se vedlegg 2.

Bakgrunnen for at vi trekker tilbake vår uttalelse, er at vi i juni 2022 fikk indikasjoner på at det var feil i grunnlaget som lå til grunn for vår uttalelse. Vi har gjentatte ganger purret og etterspurt ny beregning, uten at vi har mottatt dette. Da tilskuddet betales ut på basis av kommunens beregnede krav og vår uttalelse, har vi derfor trukket tilbake vår uttalelse.

Vi har laget en foreløpig beregning som viser at det bokførte og utbetalte kravet er vesentlig feil. Da det er benyttet samme metode gjennom flere år, har vi også stilt spørsmål til kommunen om tidligere års beregninger kan være feil og vi har bedt om dokumentasjon for dette også.

Før vi kan avgi en ny uttalelse, må det foreligge en ny beregning for kravet som føres opp for 2021 samt en vurdering av de krav som er sendt inn i perioden 2015-2020 med tilhørende dokumentasjon som vi kan etterkontrollere.

Kravet ifm ressurskrevende tjenester som er bokført hos Hammerfest kommune for 2021, er **125 000 000 kr** og før vi har mottatt tilfredsstillende dokumentasjon, kan vi ikke avgi revisjonsberetning for 2021. Vi viser i denne sammenheng til revisjonsberetning som vi avga 19. april 2022 (se vedlegg 1) som vil gjelde inntil vi har mottatt etterspurt dokumentasjon.

Kontrollutvalget merker seg at Helsedirektoratet senere har konkludert i de forhold som tas opp i nummerert revisorbrev nr. 9. I epost fra Hammerfest kommune (datert 30. mai 2023) oppsummeres Helsedirektoratets konklusjoner som følger:

Helsedirektoratet har nå avgjort omfanget av tilskudd for ressurskrevende brukere. I korte trekk gav de oss medhold for 2021, men revisjonen medhold i 2022.

2021: Tilskudd 125 011 000, fratrekk 17 207 250 = **107 803 750** (2 392 648 tilbakebetalt nov 22 og 14 815 000 trukket fra tilskudd 2022)

2022: Tilskudd: 67 152 000, Fratrekk 11 900 000 = **55 252 000** (Fratrekket kan enten faktureres inneværende år eller trekkes fra tilskudd for 2023 utbetalt i 2024)

I Hammerfest kommunes årsberetning for 2021 kommenteres dette som følger:²

«Refusjon for ressurskrevende brukere var opprinnelig beregnet til kr. 125,01 mill. Refusjonen har i ettertid blitt redusert med kr. 17,21 mill. og endelig refusjon ble dermed kr 107,8 mill. Beløpet er kr. 2,6 mill. lavere enn budsjett.»

Kontrollutvalget ser med bekymring på den økonomiske utviklingen i kommunen, spesielt gjeldsnivået som vurderes som kritisk høyt i Hammerfest kommune. Kontrollutvalget vil påpeke at det er viktig å ha løpende fokus på den økonomiske situasjonen og arbeide med å tilpasse utgiftsnivået til inntektsrammene for å møte framtidige utfordringer. Kontrollutvalget vil videre påpeke at kommunen må gjøre tiltak som sikrer at kommunen avlegger årsregnskap og årsberetning innen de lovbestemte frister. Det samme gjelder etterlevelse av fristen for å vedta årsregnskap og årsberetning.

Møtet hevet kl. 10.25.

Ellen Birgitta Johansen / sign.
leder

Thorbjørn Nilssen / sign.
nestleder

Wenche Stenvoll / sign.
medlem

Snorre Sundquist / sign.
medlem

Elin Karlsen / sign.
medlem

Tom Øyvind Heitmann / sign.
rådgiver/sekretær

² Årsmelding 2021 for Hammerfest kommune, side 86.